

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/27/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6623203389
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Snopčoková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6623203389.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Snopčokovej a členov senátu JUDr. Jána Auxta a JUDr. Evy Dzúrikovej, v právnej veci žalobcu: A. B. C., narodený XX. XX. XXXX, D. E. XX, XXX XX D., štátny občan SR, zastúpeného: Mgr. Ivan Bugri, advokát, IČO: 42 307 155, so sídlom Námestie SNP 23, 960 01 Zvolen, proti žalovanému: Slovenská republika v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, IČO: 00 151 866, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, o zaplatenie 4.247,86 €, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 13C/59/2023 – 179 zo dňa 29. 02. 2024, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 13C/59/2023 – 179 zo dňa 29. 02. 2024 **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaný **j e p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o výške náhrady trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sumu 4.247,86 Eur do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (výrok I.). O trovách konania rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky náhrady trov konania (výrok II.).

1.1 V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca sa žalobou doručenu okresnému súdu dňa 05.09.2023 domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 4.247,86 Eur, z titulu nároku na náhradu škody, ktorá vznikla žalobcovi ako jednotlivcovi porušením únieového práva žalovaným. Žalobu žalobca odôvodnil tým, že od XX.XX.XXXX je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru. Služobný čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas sa skladá z výkonu služby a určenej služobnej pohotovosti. Do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17-hodinový výkon služby, po ktorom nasledovala určená 7-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, od 01.01.2022 sú pracovné zmeny rozvrhnuté na 16-hodinový výkon služby, po ktorom nasleduje určená 8-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, t. j. v rámci jednej pracovnej zmeny strávi na pracovisku sústavne 24 hodín. Okrem určenej služobnej pohotovosti mu ako hasičovi môže byť (a aj pravidelne býva) nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času v zmysle § 92 ods. 2 ZoHaZZ (ďalej aj „nariadená služobná pohotovosť“). Obidve služobné pohotovosti, či už určená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ, rovnako ako ani nariadená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ, sa nezapočítavajú do pracovného času a výkon týchto služobných pohotovostí nie je rozlíšený ani na výplatnej páske za príslušný kalendárny mesiac, kde je uvedený len súhrnný počet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti. Za vykonávanie určenej služobnej pohotovosti je hasič odmeňovaný za každú hodinu pohotovosti peňažnou náhradou vo výške 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu (ak je služobná pohotovosť vykonávaná v bežný služobný

deň), resp. peňažnou náhradou vo výške 30 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak je služobná pohotovosť vykonávaná v deň služobného pokoja (v deň štátneho sviatku) s odkazom na § 122 ods. 1 ZoHaZZ. Služobná pohotovosť je rozdelená na aktívnu časť (práca nadčas) a neaktívnu časť. Služobná pohotovosť je určovaná na čas nočných hodín. Do konca roka 2021 (v čase rozvrhu pracovných zmien 17/7) boli služobné pohotovosti vykonávané v čase 22:30-05:30 hod., od začiatku roka 2022 (v čase rozvrhu pracovných zmien 16/8) sú služobné pohotovosti vykonávané v čase 22:00-06:00 hod.. V prípade vyhlásenia poplachu počas služobnej pohotovosti, kedy sú hasiči vysielaní na zásah, služobná pohotovosť sa mení na prácu nadčas. Takto sa striedajú 3 hasičské zmeny, t. j. každý tretí deň každá pracovná zmena odslúži 24 hodín a následne sú 2 dni voľna. Mesačne každá hasičská zmena odslúži 10 až 11 pracovných zmien. V službe strávi bežne 240 až 264 hodín mesačne. Do tohto času však nie sú zahrnuté hodiny nadčasov. Vzhľadom na uvedené, služobný čas hasiča je rozdelený tak, že každý hasič v zmenovej službe má za rok (365 dní), pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň, odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní/3 zmeny). Ročne je to teda priemerne 2.920 odpracovaných hodín (121,67 zmenových služieb x 24 hodinová služba). V žalovanom období marec 2020 - február 2023 vrátane, len v rámci samotnej určenej služobnej pohotovosti (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ) priamo nadväzujúcej na výkon zmenovej služby (teda v tzv. 15 %-nej a 30 %-nej pohotovosti) odpracoval v období, s poukazom na vyššie opísané rozvrhnutie služobného času, ktorého súčasťou je aj určená služobná pohotovosť vykonávaná v mieste výkonu služby (t. j. na hasičskej stanici), v žalovanom období október 2020 - jún 2023 vrátane, len v rámci samotnej určenej služobnej pohotovosti (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ) priamo nadväzujúcej na výkon zmenovej služby (teda v tzv. 15%-nej a 30%-nej pohotovosti) odpracoval:

- v období od októbra 2020 do decembra 2020 vrátane: 195,08 hodín,
- v období od januára 2021 do decembra 2021 vrátane: 487,66 hodín,
- v období od januára 2022 do decembra 2022 vrátane: 731,17 hodín,
- v období od januára 2023 do júna 2023 vrátane: 353,59 hodín.

Za žalované obdobie od októbra 2020 do júna 2023 vrátane (t. j. od 01.10.2020 do 30.06.2023 - ďalej aj „žalované obdobie“), odpracoval spolu 1792,51 hodín určenej služobnej pohotovosti. Za žalované obdobie pritom celkovo odpracoval spolu 1792,51 hodín služobnej pohotovosti (1767,51 hodín určenej + 25 hodín nariadenej), pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti mu nebola započítaná do pracovného času. Jeho priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia od októbra 2020 do júna 2023 vrátane, dosiahol 51,42 hodín týždenne.

Žalobca v žalobe ďalej zdôraznil, že počas pracovnej pohotovosti aj v jej neaktívnej časti sa musí zdržiavať na pracovisku, z ktorého sa nesmie vzdialiť a musí byť vždy pripravený na vykonanie zásahu. Pri vyhlásení výjazdu (zásah) sa tento vykonáva do jednej minúty. Napriek tomu neaktívna časť pracovnej pohotovosti sa nezapočítava do fondu pracovného času, čo sa prejavuje tak, že aj keď reálne v súvislosti so služobnou činnosťou je na pracovisku, v rámci fondu pracovného času sa mu toto nevykazuje. V praxi sa to prejavuje tak, že napríklad v mesiaci október 2020 sa vo fonde pracovného času žalobcu uvádza počet hodín 179,50, avšak tento údaj nezohľadňuje ďalších 70 hodín odpracovanej služobnej pohotovosti. Je zrejmé, že jeho priemerný týždenný pracovný čas počas žalovaného obdobia pravidelne značne presahoval nielen 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka HaZZ tak, ako to ustanovuje § 85 ods. 2 ZoHaZZ, ale aj maximálne prípustný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín tak, ako to ustanovuje článok 6 písm. b/ Smernice. K tejto skutočnosti pritom dochádza v dôsledku toho, že žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti nie je započítavaná do fondu pracovného času, keďže vnútroštátna právna úprava v ZoHaZZ služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas, čo je v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora.

1.2 Po prejednaní veci, po vykonanom dokazovaní a po právnom posúdení dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba je dôvodná v plnej miere. Súd prvej inštancie sa v prvom rade zaoberal otázkou právomoci vo veci konať a rozhodnúť a dospel k záveru, že jeho právomoc je daná, keďže v SR neexistuje žiadny iný orgán disponujúci kompetenciou na rozhodnutie o práve žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy voči štátu za porušenie práva Európskej únie. Žalovaný namietal nedostatok jeho pasívnej vecnej legitímácie v spore. Uvedenú námietku považoval súd prvej inštancie za nedôvodnú a s poukazom na judikatúru Súdneho dvora (vec F., spoločné veci C-6/90 a C-9/90) skonštatoval, že pasívne vecne legitimovaným subjektom v danom spore je Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor (§ 11 písm. c/ zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy).

1.3 Žalovaný namietal, že čl. 6 písm. b) Smernice sa nevzťahuje na služobný pomer žalobcu ako príslušníka hasičského a záchranného zboru (ďalej len „HaZZ“). K predmetnej námietke súd prvej inštancie uviedol, že Smernica definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia a činnosti -

verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na čl. 2 Smernice 89/391/EHS. Ako vyplýva z ods. 2 prvého pododseku článku 2, predmetná Smernica sa neuplatňuje tam, kde sú nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany. V prejednávanom spore však nejde na strane žalobcu o takú činnosť, pre ktorú by platilo vylúčenie z pôsobnosti uvedenej v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku smernice 89/391/EHS. Tento záver potvrdzuje aj skutočnosť, že hoci zákonodarca spoločenstva vychádzal zo zásady použiteľnosti Smernice na takéto činnosti, súčasne dal možnosť členským štátom odchyliť sa za určitých podmienok od jednotlivých ustanovení Smernice (čl. 17), avšak podľa článku 17 ods.3 písm. b/, 3 (i) Smernice sa uvádza, že v súlade s ods. 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky len od článkov 3,4,5,8 a 16, avšak odchýlku od čl. 6 Smernica nepripúšťa (pozri uznesenia Súdneho dvora C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg). Je tak potrebné prijať záver, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

1.4 Žalovaný argumentoval aj tým (a), že sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral Smernicu do ZoHaZZ správne a (b) že nemožno výkon neaktívnej služobnej pohotovosti započítavať do odpracovaného služobného času. K predmetnej argumentácii súd prvej inštancie uviedol, že na prvý pohľad sa javí, že vnútroštátna právna úprava ZoHaZZ je v súlade s právom Únie, nakoľko podľa prílohy č. 4/ bod 6/ ZoHaZZ do jeho znenia bola Smernica prebratá a podľa § 193 ZoHaZZ sa na služobný pomer príslušníkov použijú primerane aj ustanovenia § 85 Zákonníka práce. Zákonník práce však explicitne v ust. § 96 ods. 2 uvádza, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Oproti tomu, z ustanovení ZoHaZZ nevyplýva, žeby služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, a práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie. Podľa judikatúry Súdneho dvora sa za súčasť pracovného času považuje všetok čas, ktorý žalobca trávi v mieste výkonu práce a je k dispozícii svojmu zamestnávateľovi. Dokonca aj čas pracovnej pohotovosti strávený v domácom prostredí, na telefóne, teda aj čas strávený mimo priestorov zamestnávateľa, jednoznačne predstavuje pracovný čas, nakoľko pracovník musí byť neustále k dispozícii svojmu zamestnávateľovi.

1.5 Súd vo veci skúmal, či je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv plynúcich z článku 2 a 6, písm. b) Smernice. Súdny dvor judikoval vo viacerých prípadoch, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky: 1./ cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2./ existencia škody a 3./ priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Posúdenie, či tieto podmienky boli naplnené je na rozhodnutí toho ktorého vnútroštátneho súdu.

1.6 Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd prvej inštancie skonštatoval, že v prejednávanej veci je splnená, nakoľko čl. 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, pričom je výslovne uvedené, že táto hranica zahŕňa aj nadčasy, pričom v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto Smernice do vnútroštátneho práva sa nemožno v žiadnom prípade odchyliť pokiaľ ide o také činnosti, ako je aj činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej. Súčasne podľa judikatúry Súdneho dvora ide o dostatočne závažné porušenie práva únie.

1.7 Čo sa týka druhej podmienky (existencia škody) a tretej podmienky (príčinná súvislosť), Smernica neobsahuje ustanovenie, podľa ktorého by sa mala uprednostňovať niektorá z foriem náhrady škody. Avšak podľa európskej judikatúry náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho práv. V posudzovanej veci dospel súd prvej inštancie k záveru, že nerešpektovaním čl. 6 písm. b) Smernice mu vznikla nemajetková ujma, ktorú je možné analogicky (pozn. súdu - § 853 Obč. Z.) posudzovať podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa Článku 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy SR majú mať zamestnanci (teda aj žalobca) právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon (v danom prípade ZoHaZZ) im má zabezpečiť i.a. ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci (obdobne v zmysle čl. 40 Ústavy SR má každý právo na ochranu zdravia). V oblasti pracovnoprávnej je právo na ochranu zdravia zabezpečované predovšetkým zavádzaním takých opatrení, ako je organizácia pracovného času a odpočinku. Každý má pritom právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelne platenej dovolenky tak, ako to je zakotvené aj v článku 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Samotná Smernica 2003/88/ES, ako aj Smernica 89/391/EHS vychádzali z faktu, že ešte je stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a preto sa musia bezodkladne zaviesť, resp. zlepšiť

preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a tento cieľ sa nemá podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci majú mať primeranú dobu odpočinku a všetkým pracovníkom spoločnosti sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Na základe uvedeného je potom potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného času. Na základe dokladov predložených žalobcom vyplynulo, že pri určovaní ev. nariadení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48-hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období (október 2020 - jún 2023). Súd vzhľadom na uvedené potom konštatuje, že žalobcoví v príčinnej súvislosti nerešpektovania čl. 2 a 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo (dlhodobo) k porušovaniu jeho základných osobnostných práv - práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života. V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka môže poškodená osoba požadovať popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu a to tam, kde by sa satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. V prejednávanej veci, ktorá vychádza z tej skutočnosti, že SR neprijala takú vnútroštátnu úpravu pri služobnom pomere hasičov, aby boli transformované dotknuté ustanovenia smernice do vnútroštátneho poriadku, je potrebné dospieť k záveru, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát) a vzhľadom na dĺžku trvania neoprávnených zásahov zo strany žalovaného do práv žalobcu. Rovnako tak neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie. Tieto prostriedky nápravy za uvedených okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takom prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. Samotné ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka uvádza pritom možnosti domáhať sa peňažného zadosťučinenia len príkladmo a podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov obdobnej závažnosti, kedy bude len morálne zadosťučinenie nepostačujúce. Pokiaľ sú splnené všetky 3 podmienky, štát musí s výhradou nároku náhrady škody, ktorá má základ priamo v práve v Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva, upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti, alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). V danej veci je tiež podstatnou tá skutočnosť, že právo žalobcu na primeraný odpočinok po vykonanej práci je permanentne - niekoľko rokov porušované, pričom povaha výkonu práce žalobcu je veľmi psychicky ako aj fyzicky náročná, neraz si vyžaduje aj nasadenie vlastného života a preto je nesmierne dôležité, aby žalobca mal možnosť si po vykonanej práci si aj primerane odpočínúť, venovať sa svojim záľubám, rodine a iným aktivitám. V dôsledku aktuálnej právnej úpravy, pokiaľ čas služobnej pohotovosti nie súčasťou služobného času, sa na strane žalobcu počas celého trvania služobného pomeru skraca čas odpočinku. Tým mal súd preukázanú existenciu škody na strane žalobcu, ktorá je nepochybne v priamej príčinnej súvislosti s porušením komunitárneho práva.

1.8 Na základe skutočností vyššie uvedených dospel súd k záveru, že základ nároku žalobcu je tak daný. V dôsledku nerešpektovania čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných a priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, čím došlo k zásahu do jeho osobnostných práv (práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci a práva na vedenie súkromného rodinného života), za čo mu nepochybne patrí nárok na primerané odškodnenie. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada sa javí ako spôsobilá forma odškodnenia takejto vzniknutej ujmy.

1.9 Náhrada škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv. Slovenský právny poriadok neobsahuje pravidlá na odškodnenie jednotlivcov pri porušení komunitárneho práva. Súd sa stotožňuje s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním smernice mu vznikla ujma, ktorú je možné analogicky posudzovať podľa § 11 a nasledovných Občianskeho zákonníka vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Vychádzajúc z výpovede žalobcu, z rozpisu jeho pracovnej pohotovosti, z evidencie dochádzky za žalované obdobie a z obsahu výplatných pásov žalobcu za obdobie október 2020 až jún 2023 možno konštatovať, že pri určení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období, t. j. v čase od októbra 2020 do júna 2023 a v príčinnej súvislosti s porušovaním článku 2 a článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES

dlhodobo dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu, a to práva na ochranu zdravia, bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci, práva na súkromný a rodinný život. V dôsledku nerešpektovania smernice pri rozvrhovaní pracovného času žalobca prišiel o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských aktivít, fyzickej, psychickej relaxácii, čím možno konštatovať aj zásah do osobnostných práv žalobcu. Na základe uvedeného žalobcovi nepochybne vznikol nárok na primerané odškodnenie. Iba samotné konštatovanie porušenia práv by nespĺnilo funkciu dostatočného zadostučinenia. Peňažná náhrada je v tomto prípade jednoznačne spôsobilá forma odškodnenia vzniknutej ujmy.

1.10 Pokiaľ si žalobca uplatňuje svoj nárok za použitia analógie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka, súd aplikáciu ustanovení o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv považoval za správny (zohľadniac pri určení výšky náhrady kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúry). Žalobca svojou výpoveďou v spojení s listinnými dokladmi preukázal, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju svojich osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Žalobca zdôraznil, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odsľúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nežaluje teda nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hodín týždenne. Za primeranú náhradu považuje finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon o HaZZ ako pri nariadenej služobnej pohotovosti. Súd stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu akým k zásahu došlo, ako aj k následkom na jeho živote a to vo väzbe na porovnateľné kritérium ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca.

1.11 Žalovaný v priebehu konania namietal výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za neprimeranú. Pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je súd viazaný len v tom smere, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky náhrady ujme, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácii normy európskej únie žalobca utrpel. Spôsob určenia, resp. posudzovania výšky je na úvahe súdu. Naša právna úprava rozlišuje medzi právom na ochranu osobností (§ 11 a nasledujúce OZ) a právom na náhradu škody (§ 415 a nasledujúcich OZ), nakoľko je medzi nimi pojmová i obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody patrí tak fyzickej ako aj právnickej osobe a nemá povahu absolútnu, ale len povahu relatívnu a majetkovú. Zásadný rozdiel je aj medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody ako majetkovej ujmy, ktorý spočíva v tom, že pri určení nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu akú ujmu mohol zásah vyvolať a nemožno zistiť presne skutočnú ujmu, ktorú však v prípade náhrady škody treba presne uviesť a preukázať. Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako tak, aby existoval vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, avšak táto úvaha neznamená priestor pre svojvôľu, či arbitrárnosť. Súd pri takomto rozhodovaní hodnotí jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy je satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života a nemôže na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie sa, rovnako nemôže mať na druhej strane likvidačný charakter voči tomu, kto je na zaplatenie nemajetkovej ujmy zaviazaný.

1.12 Žalobca vykonal prepočet hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času v žalobnom období (od 01.10.2020 do 30.06.2023), pričom vychádzal z informácií a podkladov získaných od svojho zamestnávateľa (výplatné pásky, dochádzkový systém) konkrétne v rozsahu 1767,51 hodín. Pretože žalovaný nerozporoval doklady predložené žalobcom, v podstate ktoré sám vyhotovil, uvedené súd považoval za nesporné a vychádzal z takéhoto určenia.

1.13 Žalobca zdôraznil, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odsľúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nežaluje teda nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hod týždenne. Za primeranú náhradu považoval finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon č. 315/2001 Z. z. ako pri nariadenej služobnej pohotovosti (t. j. mimo určenej služobnej pohotovosti). Súd stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu, akým k zásahu došlo, ako aj k následkom v živote žalobcu a to vo vzťahu k porovnateľnému kritériu ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca. Žalobca vykonal prepočet hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času v žalovanom období, pričom vychádzal z informácií a podkladov získaných od svojho zamestnávateľa (dochádzkový systém),

konkrétne v rozsahu 1767,51 hodín. Pretože žalovaný nerozporoval doklady predložené žalobcom, ani výpočet času služobnej pohotovosti, uvedené súd považoval za nesporné a vychádzal z takéhoto určenia. K námietke žalovaného o nezohľadnení doby PN a doby dovolenky súd sa prikláňa k názoru žalobcu, že pri výpočte maximálneho týždenného pracovného času sa uvedené nezahŕňa (čl. 16 Smernice). Takto stanovené hodiny, navrhol žalobca odškodniť odmenou, ktorá sa inak priznáva za výkon nariadenej pohotovosti podľa § 122 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. Keďže za uvedený čas mu bola priznaná odmena nižšia, ako pri určenej služobnej pohotovosti podľa § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., vyčíslil rozdiel takejto odmeny, ktorý si uplatnil v celkovej výške 4247,86 Eur. Vychádzajúc tak z určenia výšky nemajetkovej ujmy ako rozdielu náhrady uvedenej v § 122 ods. 1 (15 % alebo 30 % peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) a peňažnej náhrady uvedenej v § 122 ods. 2 (vo výške 50 % z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) je v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti počas pracovných dní možné určiť výšku nemajetkovej ujmy ako súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35 % peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50 % - 15 %) a v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20 % peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej sadzby za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50 % - 30 %).

1.14 K žalovanému namietanému spôsobu výpočtu náhrady nemajetkovej ujmy súd uviedol, že jednak v tomto prípade nebolo preukázané, že by v rozhodnom období nedošlo k prekročeniu maximálneho 48-hodinového priemerného týždenného pracovného času a jednak peňažná satisfakcia za neoprávnený zásah do osobnosti sa určuje odhadom, je závislá od úvahy súdu, nemožno ju vyjadriť presným matematickým výpočtom vzhľadom na špecifickosť neoprávneného zásahu do nemajetkovej sféry - osobnosti jednotlivca. Výpočet uvádzaný žalobcom, je preto potrebné posudzovať z pohľadu, či suma, ku ktorej žalobca na základe tohto výpočtu dospel, je primeranou peňažnou satisfakciou za neoprávnený zásah do osobnosti jednotlivca. Skutočnosť, že žalobca založil výšku peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy na danom spôsobe výpočtu, ktorý si sám stanovil neznamená, že skutočnosti uplatnil mzdový nárok, pretože o uplatnenie mzdového nároku by išlo v prípade, ak by ho odvodzoval z konkrétnych ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z., alebo z ustanovení smernice, či iných právnych aktov Únie, podľa ktorých by na takýto mzdový nárok mal právo a práve v takomto prípade by žalovaný musel byť jeho zamestnávateľ a nie štát.

1.15 Súd uviedol, že má vedomosť o rozhodovacej činnosti, či už súdov prvej inštancie ako aj odvolacích súdov, ktorá je v jednotlivých prípadoch vyčíslenia nemajetkovej ujmy rozličná, keď niektoré rozhodnutia sa stotožňujú s výškou nemajetkovej ujmy odvodené od počtu hodín pracovnej pohotovosti, ktorá nie je započítaná do pracovného času a niektoré vychádzajú zo skutočnosti, koľko hodín pracovnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzovala na pracovný čas hasiča, bola v rozhodnom období nad rozsah 48 hodín. Niektoré súdy výšku nemajetkovej ujmy priznávajú len na základe voľnej úvahy, neberúc do úvahy ani počet opracovaných hodín pracovnej pohotovosti, ktorý sa nezapočítava do pracovného času hasiča, resp. ktorý presahuje hranicu 48 hodín pracovného času v týždni. Súd si však osvojil pri rozhodnutí vo veci spôsob výpočtu náhrady škody ako nemajetkovej ujmy uvedenej žalobcom v žalobe, považoval ho za primeraný aj s poukazom na zásah do jeho rodinného života, jeho súkromia a mal za to, že vypočítaná suma zodpovedá odmene, ktorú by žalobca dosiahol, pokiaľ by sa pohotovosť započítavala do fondu pracovného času. Súd je toho názoru, že žalobca si výšku nemajetkovej ujmy určil spôsobom najbližšie vypočítateľným v zmysle ustanovení Zákona o hasičskom a záchrannom zbore. Reálne teda vyčíslil sadzbu za služobnú pohotovosť, ktorú v žalovanom období vykonával a ktorá mu nebola vyplatená. Súd sa s takýmto vyčíslením stotožnil, nakoľko mal za to, že uplatnená nemajetková ujma má najbližšie k náhrade škody v dôsledku konštatovaného porušenia práva. Jej výpočet je možné považovať za sumu, ktorá je primeranou výškou nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla, pretože spĺňa odškodňovaciu funkciu a súčasne nie je sumou neprimerane vysokou za obdobie, po ktoré trvalo porušovanie práva žalobcu. Vzniknutú ujmu by vzhľadom k jej intenzite, rozsahu a trvaniu podľa názoru súdu za závažnú považoval každý, kto by sa nachádzal na mieste žalobcu v jeho postavení.

1.16 Pokiaľ ide o výšku uplatnenej náhrady, súd posudzoval primeranosť žalovanej náhrady k ujme, ktorá v dôsledku neúplnej implementácie smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky vznikla žalobcovi, pričom výška priznanej náhrady bola na úvahe súdu. Cieľom a účelom priznania náhrady je satisfakcia za spôsobený zásah do života žalobcu tak, aby náhrada bola adekvátna spôsobenej škode.

Pri rozhodovaní v predmetnej veci súd zároveň zohľadnil v súlade s princípom rovnosti rozhodovanie v porovnateľných skutkových a právnych veciach, na ktoré poukázal aj žalobca.

1.17 Žalovaný v konaní vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku a namietal neprimeranosť výšky žalobcom vyčísleného nároku. Ako už súd konštatoval, slovenský právny poriadok neobsahuje pravidlá na odškodnenie jednotlivcov pri porušení komunitárneho práva. Nerešpektovaním smernice vznikla žalobcovi ujma, ktorú súd analogicky posúdil podľa § 11 a nasledovných Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. K ujme na právach žalobcu dochádzalo každým kalendárnym mesiacom za žalované obdobie (október 2020 až jún 2023) tým, že nebol dodržaný limit pracovného času podľa čl. 6 písm. b) Smernice. Žalovaný porušením smernice nekompenzoval ujmu v služobnom plate žalobcu ku dňu splatnosti mzdy za kalendárny mesiac, vždy 10. deň nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Žalobca si nárok uplatnil počnúc splatnosťou mzdy za mesiac august 2020, ktorá bola 10.11.2020. Žaloba bola súdu doručená dňa 05.09.2023, preto nárok žalobcu uplatnený v konaní premlčaný nie je.

1.18 Na základe vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu súd dospel k záveru, že nárok žalobcu na náhradu škody titulom porušenia komunitárneho práva nesprávnym prevzatím Smernice do slovenského právneho poriadku, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere, je daný v celom rozsahu čo do dôvodu a výšky. Pretože žalobca uplatnený nárok v konaní riadne preukázal, súd žalobe vyhovel v celom rozsahu.

1.19 Vec právne posúdil podľa § 11, § 13 ods. 1, 2, § 853 ods. 1, § 100 ods. 1 a 2, § 101 Občianskeho zákonníka, čl. 36 ods. 1 písm. c/, d/, e/ Ústavy Slovenskej republiky, § 85, § 92 a nasl. zákona č. 315/2001 Z.z.

1.20 Súd prvej inštancie preto žalobe v plnom rozsahu vyhovel. Nakoľko žalobca mal v spore plný úspech, súd prvej inštancie v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP zaviazal žalovaného na náhradu trov konania v miere 100 %, pričom o konkrétnej výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný (ďalej aj len „odvolateľ“), a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f), h) CSP, pričom uviedol, že rozsudok súdu prvej inštancie napáda v celom rozsahu (výrok I. a II.) a žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu.

2.1 Žalovaný v odvolaní namietol nedostatok právomoci súdu prvej inštancie vo veci konať a rozhodovať. Tiež namietol, že súd prvej inštancie nevzal do úvahy potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ a následne nesprávnym právnym posúdením aplikoval tento záver na vznik zodpovednosti kompetentných orgánov za porušenie predpisov v procese preberania a následnej aplikácie Smernice. Žalovaný nesúhlasil s tvrdením, že by Smernica bola do ZoHaZZ prebratá nesprávne. Tvrdil, že v konaní ide o nároky, ktoré vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu, pričom mzdový nárok sa „skrýva“ za náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Z uvedeného dôvodu podľa názoru žalovaného súd prvej inštancie nesprávne posúdil otázku pasívnej vecnej legitímácie.

2.2 Podľa žalovaného súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť Smernice, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, vzhľadom na charakter vykonávaných činností, a s tým spojený rozvrh služobného času nevzťahuje v plnom rozsahu, poukazujúc na čl. 1 ods. 2, 3, a 4 Smernice a čl. 2 ods. 1 a 2 Smernice 89/391/EHS. Žalovaný tvrdil, že Smernica sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany a vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa Smernica na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu. Podľa žalovaného rozhodnutie vo veci V-429/09 G. F. sa týka „mestského hasiča“ - zamestnanca H., preto ho nie je možné považovať za smerodajné. Žalovaný tvrdil, že článok 6 Smernice je spomenutý v článku 17 ods. 1 Smernice, ktorý umožňuje členským štátom, aby sa odchýlili od uplatňovania tohto článku, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia (ako to je v posudzovanom prípade), keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany.

2.3 Žalovaný namietol, že žalobca žiadnym spôsobom neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Žalovaný tvrdil, že žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť. V tomto smere žalovaný zdôraznil, že žalobca

nemusi byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t. j. nie len za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca, a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Žalovaný v odvolaní poukázal na zásadu, podľa ktorej musí poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila rozsah škody.

2.4 Žalovaný ďalej uviedol, že rozhodujúcou skutočnosťou je to, koľko času konkrétny príslušník skutočne strávil vykonaním štátnej služby za týždeň priemerne v rámci konkrétneho referenčného obdobia. Z tohto dôvodu je pre zistenie, či skutočne došlo k porušeniu práv žalobcu nevyhnutné vypočítať čas, ktorý naozaj strávil vykonávaním štátnej služby, prípadne v služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, teda služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ rozvrhutej podľa § 86 ods. 2 ZoHaZZ. Žalovaný zdôraznil, že žalobca vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 20.11.2023 uviedol, že nežaluje nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet hodín odpracovaných nad 48 hodín týždenne. Z uvedeného dôvodu považoval žalovaný za nepochopiteľne, prečo sa žalobca domáha náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú vyčíslil podľa celkového počtu (súčtu) hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré mal reálne odsľúžiť, a to bez ohľadu na skutočnosť, či tým malo (a ak áno, tak v akom rozsahu) dôjsť k prekročeniu 48 hodinového týždenného pracovného času. Žalovaný zdôraznil, že relevantným má byť iba to, či a v akej miere bol prekročený maximálny 48 hodinový pracovný čas, a preto nemôže žalobca pri výpočte žalovanej sumy vychádzať z počtu hodín služobnej pohotovosti. Žalovaný tvrdil, že nemajetkovú ujmu nie je možné vypočítať „tabuľkovo“, na základe akéhosi univerzálneho vzorca, ktorý vo svojom výsledku zodpovedá mzdovým nárokom.

2.5 Žalovaný namietol primeranosť výšky náhrady škody, resp. nemajetkovej ujmy v sume 4.247,86 Eur, ktorú považoval za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podstatne vyššia. Žalovaný mal za to, že žalobca v konaní nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života a najmä zásah do medziludských vzťahov či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaný tvrdil, že tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy. Namietal, že žiadnym spôsobom nebolo preukázané, že by žalobca utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť, resp. vážnosť v spoločnosti. Žalobca musí nielen uviesť (tvrdiť), ale aj preukázať, aká ujma mu vznikla. Žalovaný má za to, že v súdnom konaní nebolo na základe výpovede žalobcu ani iným dôkazným prostriedkom preukázané, ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu, ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Tiež namietol, že ak sa žalobca v prvom rade nedomáhal upustenia od nezákonného zásahu, (ktorý zásah stále pretrváva), nemožno na strane žalobcu hovoriť o vzniku nemajetkovej ujmy, ktorá by mala byť kompenzovaná v peniazoch.

3. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považuje v celom rozsahu za zákonný, vecne správny a spravodlivý a odvolanie žalovaného považuje za v celom rozsahu za nedôvodné a neopodstatnené. Má teda za to, že žalovaným označené odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d), písm. f) a písm. h) CSP, ale rovnako ani žiadne iné odvolacie dôvody uvedené v ustanovení § 365 CSP, nie sú dané. Žalovaným vznesenú námietku nedostatku právomoci, či „kompetencie“ súdu prvej inštancie považuje za zjavne nedôvodnú a účelovú. Zdôraznil, že súdny dvor vo svojej konštantnej judikatúre, a to: „Je potrebné taktiež zdôrazniť, že Súdny dvor vo svojej konštantnej judikatúre výslovne vyžaduje od vnútroštátnych súdov, aby správnosť prebratia smerníc kontrolovali, keďže takáto činnosť predstavuje základný kameň, na ktorom je postavená doktrína Súdneho dvora o priamych a nepriamych účinkoch a aplikovateľnosti predpisov únieového práva vnútroštátnymi orgánmi každého členského štátu. Je potom podľa môjho názoru nespochybniteľné, že vnútroštátny súd pri rozhodovaní o individuálnom nároku jednotlivca na náhradu škody (či už majetkovej škody alebo nemajetkovej ujmy) vzniknutej porušením únieového práva má a musí mať právomoc posudzovať, či vnútroštátna právna norma je v súlade s predpisom únieového práva, teda posudzovať aj to, či konkrétna smernica bola do vnútroštátnej úpravy transponovaná správne“. Poukázal na rozsudky súdneho dvora C-429/09, C-243/09. Zdôraznil, že na území Slovenskej republiky neexistuje žiadny iný orgán než všeobecný súd v civilnom sporovom konaní, ktorý by bol vzhľadom na predmet jeho žaloby a jeho skutkový a právny základ oprávnený a súčasne povinný prejednať a rozhodnúť tento spor. Zároveň je v takomto spore súd oprávnený aj prejudiciálne posúdiť súlad a správnosť transpozície Smernice do nášho vnútroštátneho právneho poriadku, t. j. v tomto prípade do ZoHaZZ. Právomoc súdu prvej inštancie na

konanie a tým aj vydanie odvolaním napadnutého rozsudku v tejto veci je podľa jeho názoru nepochybne daná a odvolacia námietka žalovaného o údajnom nedostatku právomoci či „kompetencie“ súdu prvej inštancie nemá právnu relevanciu a ako taká nemôže obstať.

3.1 K námietke pasívnej vecnej legitímácie žalovaného poukázal na svoje vyjadrenie žalobcu zo dňa 20.11.2023 v konaní pred súdom prvej inštancie. Má za to, že žalovaný ani v článku II. svojho odvolania, ktorým opätovne namieta svoju pasívnu vecnú legitímáciu v tomto spore, neuvádza absolútne žiadne nové, skutkovo či právne relevantné argumenty, ktoré by už nepredniesol v doterajšom priebehu konania a ktorých nesprávnosť by už nebola vyvrátená v odôvodnení napadnutého rozsudku. Súd prvej inštancie sa totiž aj s touto námietkou žalovaného presvedčivo a správne vysporiadal v ods. 390 odôvodnenia napadnutého rozsudku, považujúc pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného za jednoznačne danú.

3.2 V tomto konaní nemožno mať žiadne pochybnosti a súd prvej inštancie aj v tomto smere vec správne právne posúdil. Námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v tomto konaní tak považuje za zjavne nedôvodnú a neopodstatnenú.

3.3 K námietke pôsobnosti smernice 2003/88/ES opätovne poukázal na svoje vyjadrenie zo dňa 20.11.2023, považuje za nepochybné, že smernica sa v celom rozsahu a bez obmedzenia vzťahuje na činnosť hasičov – príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, pričom činnosť hasičov v žiadnom prípade nespadá pod „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ tak, ako to účelovo a zavádzajúco tvrdí žalovaný.

3.4 K námietkam voči nároku na náhradu škody, že v čase služobnej pohotovosti sa od neho nevyžaduje „aktívna činnosť“ a teda podľa žalobcu počas pohotovosti môže „odpočívať alebo sa venovať inej činnosti“. Týmto chce žalovaný zrejme argumentačne podoprieť jeho právny názor, prečo služobná pohotovosť hasičov údajne nemá byť považovaná za pracovný čas. Tieto námietky žalovaného sú však podľa jeho názoru právne bezvýznamné a v skutočnosti nijako nespochybňujú tú zásadnú skutočnosť, ktorá vyplýva už z konštantnej judikatúry Súdneho dvora a to tú, že služobnú pohotovosť hasičov je nutné považovať za služobný (pracovný) čas hasičov.

3.5 Žalovaný aj v odvolaní opätovne namieta aj spôsob výpočtu priemerného týždenného pracovného času tak, ako bol tento vypočítaný v jeho žalobe, poukazujúc na úpravu „referenčných období“ v Smernici. Na námietky žalovaného ohľadne „referenčných období“ už reagoval v odsekoch 22 a 23 jeho Vyjadrenia žalobcu zo dňa 20.11.2023. Bolo by aj v tomto smere nadbytočné, aby na tomto mieste opätovne uvádzal už prednesené argumenty o to viac, že žalovaný aj v tomto smere len opätovne replikuje už prednesenú argumentáciu a dokonca znova ani v samotnom odvolaní netvrdí, že by žalobcov priemerný týždenný pracovný čas nebol v nejakom „referenčnom období“ prekročený.

3.6 Žalovaný aj v rámci podaného odvolania opakovane tvrdí, že sa podľa neho v tomto konaní žalobca domáha akéhosi mzdového nároku, resp. že sa domnieva, že žalobca ujmu „v skutočnosti“ vidí v tom, že nie je za odslúženú služobnú pohotovosť dostatočne ohodnotený. K tomu, že v tomto smere ide zo strany žalovaného o zjavne zavádzajúce tvrdenie, ktoré žalovaný prezentuje len z dôvodu, aby mal o čo oprieť svoj právny názor, o údajnom nedostatku právomoci súdu na konanie v tejto veci resp. o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie, sa už vyjadril v priebehu konania. Opätovne aj túto námietku žalovaný vznáša absolútne ignorujúc skutočnosť, že sa k jej nedôvodnosti už nespočetne krát vyjadrili konajúce súdy v obdobných sporoch, vždy považujúc túto námietku za zjavne nedôvodnú.

3.7 Zo žiadneho podania či vyjadrenia v tomto spore nemožno nijako vyvodit' žalovaným tvrdený záver o tom, že sa údajne domáha akéhosi „mzdového nároku“. Rozhodujúce skutkové (a ani právne) tvrdenia, z ktorých vyvodzuje žalobou uplatnený nárok, neboli a nie sú založené na tom, že by žalovaný nárok vyvodzoval z „nedostatočného ohodnotenia“ služobnej pohotovosti. Už len pre tieto skutočnosti je aj táto (odvolacia) námietka žalovaného nedôvodná a očividne zavádzajúca.

3.8 K námietke, že „nie je žalovanému zrejme, prečo si žalobca svoju údajnú nemajetkovú ujmu „ohodnotil“ sumou 2,40 EUR za každú hodinu, počas ktorej malo dochádzať k porušovaniu jeho práv“ uvádza, že suma 2,40 EUR nie je a nebola akýmsi základom pre výpočet žalovanej výšky nároku, ale je len výsledkom porovnania žalovanej sumy s počtom hodín žalobcom odpracovanej určenej služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli započítané do pracovného času. Vzájomným porovnaním týchto súm – t. j. vydelením žalovanej sumy (4.247,86 EUR) s celkovým počtom odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti (1.767,51 hodín) a následným porovnaním výslednej sumy 2,40 EUR so zákonnými minimálnymi mzdovými nárokmi (priemerom minimálnych hodinových miezd za žalované obdobie pre prvý (teda najľahší) stupeň náročnosti práce, ktorá suma predstavovala 3,66 EUR za hodinu, je totiž podľa jeho názoru zrejme, že prisúdená suma náhrady škody v žiadnom prípade nemôže byť „absolútne neprímeraná a privysoká“ tak, ako to namieta žalovaný.

3.9 Práve odvíjanie žalovanej sumy od súčtu hodín odpracovanej (avšak do pracovného času nezapočítanej) určenej služobnej pohotovosti, ktorú každý hasič vykonáva počas každej 24 hodinovej

služobnej zmeny, zohľadňuje tú základnú skutočnosť, že nepovažovaním služobnej pohotovosti za pracovný čas bol porušovaný článok 2 ods. 1 Smernice a následne v dôsledku nezapočítania služobnej pohotovosti do odpracovaného času bol prekračovaním maximálneho týždenného pracovného času porušovaný aj článok 6 písm. b) Smernice. Vyčíslenie výšky žalovaného odškodnenia vo väzbe na rozsah priznávanej pracovnej odmeny spôsobom tak, ako ho vo svojej žalobe uplatnil, predstavuje len orientačné, východiskové kritérium, ktoré umožňuje súdu aj z tohto pohľadu posúdiť, či ním uplatnená výška náhrady zodpovedá požiadavke primeranosti.

3.10 Žalobca je presvedčený, že tento ním uplatnený spôsob výpočtu výšky žalovanej sumy je logický, legitímny a dôkazne podložený, vychádza z údajov a listinných dôkazov (výpisy z dochádzkového systému a výplatné pásky), ktoré vytvára jeho služobný úrad a aj samotný žalovaný ich preto nikdy nespochybnil, pričom zároveň zohľadňuje tie skutkové a právne okolnosti, za ktorých samotná škoda (v podobe nemajetkovej ujmy) vznikla. Práve preto, aby odškodnenie poňalo aj tú základnú skutočnosť, ktorá prekračovanie maximálneho pracovného času v praxi spôsobuje – a tým je práve nezapočítavanie všetkých odpracovaných hodín služobnej pohotovosti do pracovného času – žalobca žalovanú výšku nároku odvíjal od súčtu hodín služobnej pohotovosti (aj to len tzv. určenej služobnej pohotovosti, nie aj nariadenej služobnej pohotovosti), ktoré v žalovanom období odpracoval.

3.11 Podľa žalobcu je neakceptovateľné, že žalovaný (štát), ktorý porušuje dlhoročne svoje povinnosti a vedome nerieši a udržiava ním vyvolaný protiprávny stav, vyčíta jednotlivcovi (žalobcovi, rovnako aj ďalším jeho kolegom hasičom), že sa domáha odškodnenia ujmy, ktorá mu reálne vznikla a za ktorú zodpovedá štát na základe zásady absolútnej objektívnej zodpovednosti. Je to totiž len a len žalovaný, ktorý má ako jediný reálne všetky materiálne a formálne prostriedky ako zabezpečiť, aby sa „upustilo od neoprávneného zásahu“ a to tak, že konečne prijme všetky potrebné legislatívne a vecné opatrenia (novelizáciou ZoHaZZ a značným rozšírením počtu hasičov), ktorých prostredníctvom budú reálne (teda materiálne, nie len formálne) dosahované všetky ciele sledované Smernicou vrátane započítavania služobnej pohotovosti do pracovného času a novým rozvrhnutím služobného času hasičov tak, aby bol reálne dodržiavaný maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas. Žalovaný však protiprávny vzťah reálne nerieši a ako sa to javí aj podľa jeho postoja v tomto spore zrejme z dôvodu, že sa mu napriek týmto žalobám z finančného hľadiska stále „oplatí“ naďalej porušovať práva hasičov namiesto toho, aby vyčlenil potrebné rozpočtové prostriedky na rozšírenie počtu hasičov. Ak sa totiž už aj mnohí hasiči rozhodnú podať obdobnú žalobu ako podal on, žalovaného to z finančného hľadiska bude stále stáť menej, než by musel vynaložiť v prípade rozšírenia počtu hasičov tak, aby na každej hasičskej stanici mohla byť vytvorená jedna nová hasičská zmena a takýmto spôsobom mohol byť reálne dodržiavaný aspoň Smernicou obmedzený maximálny priemerný týždenný pracovný čas tak, ako to už uviedol vo svojich písomných vyjadreniach.

3.12 Vzhľadom na uvedené je potom úplne zarážajúce, že žalovaný vo svojom odvolaní namieta, že sa žalobou nedomáhal „upustenia od takého zásahu“ v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Toto tvrdenie považuje zo strany žalovaného za zavádzajúce a vzhľadom na okolnosti veci za doslova absurdné. Tak, ako už v priebehu sporu uviedol, reálne odstránenie tohto protiprávneho stavu si totiž vyžaduje vykonanie takých krokov zo strany štátu (žalovaného), ktoré žiadny jednotlivec nemá možnosť ovplyvniť. Zabrániť ďalšiemu pokračovaniu v porušovaní Smernice na úkon hasičov si totiž vyžaduje nielen legislatívnu zmenu, ale v prvom rade značné rozšírenie počtu zásahových hasičov (vytvorenie 4. zmeny na každej stanici a následné znovu rozvrhnutie služobného času). Bez splnenia týchto podmienok bude daný protiprávny stav naďalej pretrvávať a domáhanie sa „upustenia od takého zásahu“ by bolo za súčasnej situácie prakticky nereálne a vyslovene iluzórne už len preto, že by potom nemal kto slúžiť v hasičských zmenách.

3.13 Porušovanie práv hasičov nerešpektovaním Smernice je stav, ktorý trvá desaťročia (teda nielen počas označeného žalovaného obdobia) a o protiprávnosti ktorého žalovaný nepochybne vie a musí vedieť, pričom sám žalovaný je pôvodcom tohto protiprávneho stavu. Prvé z rozhodnutí súdov Slovenskej republiky v obdobných sporoch boli vydané už približne v roku 2015, teda žalovaný už minimálne 9 rokov objektívne vie, že tunajšia vnútroštátna právna úprava ZoHaZZ a pracovný čas hasičov porušuje predmetnú Smernicu 2003/88/ES. Ak by v skutočne materiálnom právnom štáte k nesprávnemu prebratiu či nedodržaniu smernice a porušovaniu práv jednotlivca aj došlo, štát by tento stav čo najskôr napravil a to bez toho, aby bolo potrebné zo strany dotknutého jednotlivca domáhať sa „upustenia od takého zásahu“. Ak by sám žalovaný konal tak, ako je v zmysle únieového práva povinný, k porušovaniu jeho práv by nedochádzalo a žalovaný mal už doposiaľ k dispozícii nepochybne viac než dostatok času na to, aby tento protiprávny stav napravil. Žalovaný však tento stav naďalej zjavne vedome udržiava a obmedzuje sa len na to, že v súdnych sporoch, akým je aj tento, vznáša nielen právne, ale aj vecne neobhájiteľné námietky.

3.14 Namietal tvrdenie žalovaného, že žalobca doposiaľ nepreukázal zásah do súkromného rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch a pod.

3.15 Podstata týchto a obdobných odvolacích námietok žalovaného spočíva najmä v spochybňovaní, že by v dôsledku predmetného protiprávneho stavu utrpel akúkoľvek ujmu na jeho právach, ktorá by bola odškodniteľná poskytnutím peňažnej náhrady v sume priznanej I. výrokom napadnutého rozsudku. V súvislosti so spochybňovaním vzniku ujmy v dôsledku porušovania Smernice postačí len opätovne poukázať na rozsudok Súdneho dvora C-243/09 zo dňa 14.10.2010 vo veci G. F., podľa ktorého už len samotná strata času odpočinku je sama o sebe bez ďalšieho dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody porušením článku 6 písm. b) Smernice a to bez toho, aby k tomuto následku musel pristúpiť aj akýkoľvek ďalší prípadný následok na osobnostných právach žalobcu z hľadiska vnútroštátneho práva (v tomto prípade následky demonštratívne uvedené v § 13 ods. 2 OZ). Zároveň už len samotná strata času odpočinku znamená zásah a ujmu do základného práva na ochranu života a zdravia opätovne bez potreby preukazovania akéhokoľvek iného (ďalšieho) následku v tomto smere. Žalovaný však na túto základnú skutočnosť pri svojich námietkach samozrejme nikdy nereflektuje a vždy bez ďalšieho spochybňuje, že by nejaká ujma mohla dotknutému žalobcovi (hasičovi) vôbec vzniknúť. Okrem toho však žalovaný vôbec nezohľadňuje ani dôkaznú situáciu v danom spore a to najmä to, aké skutočnosti boli ďalej preukázané vykonaním dôkazu výsluchom žalobcu ako dôkazu v zmysle § 195 CSP.

3.16 Ak žalovaný len paušálne popiera akékoľvek negatívne následky porušovania Smernice na každodenný život žalobcu a teda aj vznik akejkoľvek ujmy, tak toto jeho tvrdenie je v očividnom rozpore s vykonaným dokazovaním, ktoré žalovaný zjavne vôbec nereflektuje a v skutočnosti ho úplne ignoruje. Žalovaný rovnako tak ignoruje aj vyššie uvedenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej už samotné porušovanie článku 6 písm. b) Smernice spôsobuje ujmu, keďže znamená aj zasahovanie do bezpečnosti a zdravia dotknutého hasiča (viď ods. 54 rozsudku C-243/09). Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je na rozdiel od žalovaného presvedčený, že svoj nárok si (čo do rozhodujúcich skutkových tvrdení o rozsahu odpracovaného priemerného týždenného pracovného času a služobnej pohotovosti, ako aj o následkoch na jeho osobnom živote v rámci jeho výsluchu na pojednávaní, ergo ohľadne všetkých skutkovo relevantných okolností) nielen odôvodnil, ale zároveň aj dôkazne preukázal viac než dôsledne a podrobne. Dôkazné bremeno na priznanie žalovaného a prisúdeného nároku teda podľa jeho názoru nepochybne uniesol.

3.17 Pokiaľ ide o námietku údajnej neprimeranosti výšky prisúdeného nároku, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že čo do stanovenia výšky nároku z porušenia únieho práva je v prípade absencie vnútroštátnej právnej úpravy na vnútroštátnom súde, aby určil spôsob stanovenia výšky nároku, pričom je v tomto smere obmedzený len tým, aby prisúdená výška nároku spĺňala požiadavku primeranosti. Pre posúdenie primeranosti žalovanej resp. následne prisúdenej výšky nároku v týchto sporoch aj podľa jeho názoru ani nie je v konečnom dôsledku rozhodujúce to, aký spôsob výpočtu či stanovenia výšky nároku žalobca či súd použije, rovnako nie je rozhodujúce ani to, aké či premenné pri prípadnom výpočte súd zohľadní (teda napr. aký výpočet počtu hodín či určenie konkrétnej sumy odškodnenia za určitú jednotku času použije), podstatné je najmä to, aby súdom priznaná výška náhrady bola primeraná ku všetkým okolnostiam, za ktorých škoda (ujma) vznikla a jej následkom tak, aby predstavovala skutočné (nie iba formálne či len úplne symbolické) odškodnenie ujmy, ktorá sa už nijako inak než poskytnutím peňažnej náhrady objektívne 14 odškodniť ani nedá. Je pritom presvedčený, že túto požiadavku napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie jednoznačne spĺňa a jeho rozhodnutie nie je len vecne správne, ale napokon aj spravodlivé.

3.18 Zhrnúc uvedené skutočnosti, prisúdenú výšku nároku tak, ako bola priznaná I. výrokom napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, považuje vzhľadom na všetky relevantné skutkové a právne okolnosti prípadu za plne primeranú a zároveň zohľadňujúcu zásady slušnosti a dobrých mravov. Má za to, že prisúdená náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú mu súd prvej inštancie priznal, zohľadňuje závažnosť, intenzitu a dĺžku trvania zásahu do jeho základných práv (dlhoročné porušovanie jeho v žalobe označených základných práv), mieru zavinenia žalovaného a okolnosti, za ktorých k porušovaniu jeho práv došlo a naďalej dochádza (vedomé a zjavne úmyselné udržiavanie protiprávneho stavu). Aj z tohto pohľadu je naďalej presvedčený, že napadnutým rozsudkom priznaná výška nároku je vzhľadom na všetky skutkovo a právne relevantné okolnosti sporu primeraná a spravodlivá. Rozsudok súdu prvej inštancie zároveň rešpektuje rozhodovaciu prax súdov v obdobných sporoch a tým aj princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí ako súčasť princípu právnej istoty.

Za jednoznačne správny považuje aj odvolaním napadnutým II. výrok rozsudku, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o nároku na náhradu trov konania a tento mu správne priznal v rozsahu 100%. Žalovaný pritom okrem poukazu na závislý charakter tohto výroku o náhrade trov konania nijako

bližšie nedôvodí, prečo by mal byť tento výrok nesprávny či nezákonný. Je presvedčený, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je v oboch jeho výrokoch zákonný a vecne správny.

3.19 Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

4. K vyjadreniu žalobcu sa vyjadril žalovaný (replika), ktorý uviedol, že sa v plnom rozsahu pridrižiava svojho odvolania a všetkých svojich predchádzajúcich vyjadrení a podaní.

5. V dôsledku odvolania podaného žalovaným proti rozsudku súdu prvej inštancie krajský súd ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov - ďalej len „CSP“), vec preskúmal v medziach daných ust. § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 385 ods. 1 CSP „a contrario“ rozsudok súdu prvej inštancie vo postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

6. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Na základe podaného odvolania žalovaného tak v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 CSP a dôvodov podaného odvolania podľa § 380 CSP po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie ako aj konania, ktoré mu predchádzalo dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie vo veci samej na základe vykonaného dokazovania v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval skutkový stav veci správne, so skutkovými závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje a v zmysle § 383 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Súd prvej inštancie dôkazy vykonané v konaní vyhodnotil podľa § 391 ods. 1 CSP a rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP, pričom odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie má všetky náležitosti v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd uvádza, že odvolateľ v podanom odvolaní neuviedol žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu či zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie (vo veci samej), nežiadal ani doplniť dokazovanie za podmienok ustanovených v § 384 ods. 2 a 3 CSP o ďalšie nové relevantné skutočnosti, ktoré by nemohli bez svojej viny byť prezentované v prvoinštančnom konaní. Odvolací súd preto pri rozhodovaní o veci vychádzal zo súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu, pričom v súdnej veci neboli naplnené procesné predpoklady doplňovať dokazovanie, prípadne nariaďovať odvolacie pojednávania zo strany odvolacieho súdu (§ 383, § 384 ods. 1, 2 a 3 v spojení s ust. § 366 CSP). S prihliadnutím na rozsah odvolania žalovaného a odvolacie dôvody uvedené v podanom odvolaní odvolací súd konštatuje, že na základe preskúmania veci dospel k záveru, že podané odvolanie nie je dôvodné, nemožno mu vyhovieť. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne. Po preskúmaní veci nezistil odvolací súd žiadne vady konania v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré by sa týkali procesných podmienok.

9. S poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP, odvolací súd považuje napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny, ako vo výrokovej časti, tak aj v časti odôvodnenia, a zároveň v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Nad rámec uvedeného k zásadným odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd uvádza:

10. Žalovaný v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie nemal kompetenciu konštatovať, že obsah Smernice bol do ZoHaZZ prebratý nesprávne, takýto záver nemohol si osvojiť ani ako predbežnú právnu otázku, pričom zároveň namietal v tejto časti arbitrárnosť rozsudku, keď podľa žalovaného sa súd prvej inštancie nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci vôbec patrí posudzovanie takto nastolenej otázky. Odvolací súd k uvedenému uvádza, že súd prvej inštancie v danej veci mal právomoc na prejednávanie sporu. S poukazom na ust. § 3 ods. 1 CSP, súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. V zmysle § 21 Občianskeho zákonníka, pokiaľ je účastníkom občianskoprávných vzťahov štát, je právnickou osobou. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie v dôsledku nesprávneho prebratia - transpozície smernice Európskej únie do vnútroštátneho právneho poriadku, je potrebné zaradiť medzi súkromnoprávne spory, pričom odvolací súd poukazuje na to, že z judikatúry Súdneho

dvora vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Z týchto dôvodov preto súd prvej inštancie mal právomoc prejednať a rozhodnúť predmetný spor žalobcu a žalovaného o náhradu škody, ktorej sa domáhal ako nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie pri posudzovaní veci predmetu sporu musel posudzovať zodpovednosť žalovaného za škodu žalobcovi, ktorá mu bola spôsobená porušením práva únie, pričom jedným z predpokladov zodpovednosti je „dostatočne závažné porušenie právnej normy únie, ktorej cieľom je priznanie práv jednotlivcom“, súd prvej inštancie bol v rámci svojej právomoci v prejednávanej spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k tvrdenému porušeniu práva únie pri preberaní Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, a to konkrétne vo vzťahu k ZoHaZZ, čo znamená, že v jednotlivostiach bol oprávnený a povinný skúmať, či ZoHaZZ zodpovedá cieľom čl. 6 písm. b/ Smernice. Z týchto dôvodov preto argumentácia žalovaného v podanom odvolaní, že súd prvej inštancie nebol oprávnený, a teda nemal právomoc posudzovať súlad ZoHaZZ so Smernicou, podľa názoru odvolacieho súdu je nedôvodná. S otázkou právomoci súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nároku žalobcu sa súd prvej inštancie vysporiadal správne.

11. K námietke žalovaného o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, žalovaný v konaní poukázal na potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ s tým, že na aplikácii Smernice sa žalovaný nepodieľal. Uvedená námietka nie je podľa názoru odvolacieho súdu dôvodná. Odvolací súd sa so záverom súdu prvej inštancie o nesprávnom prebratí smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky stotožňuje, pričom skutočnosť, že žalovaný sa priamo nepodieľal na aplikácii Smernice, resp. ZoHaZZ vo vzťahu k žalobcovi, je z hľadiska prejednávanej veci bez právneho významu. Odvolací súd poukazuje na to, že podľa čl. 29 Smernice táto smernica je adresovaná členským štátom, pričom žalovaný ako členský štát Európskej únie a adresát Smernice po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej a aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice; v prípade že štát túto povinnosť nespĺní, je štát, teda žalovaný, zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu Smernice pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku Slovenskej republiky. Keďže Smernica je určená štátu, teda žalovanému, ktorý zodpovedá za jej správne prebratie, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím Smernice do právneho poriadku je pasívne vecne legitímovaný žalovaný (štát). Z týchto dôvodov preto odvolací súd námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v spore považuje za nedôvodnú.

12. Odvolací súd za nedôvodnú považuje aj námietku žalovaného, v ktorej namietal, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť Smernice, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany (čl. 1 ods. 3 Smernice v spojení s čl. 2 Smernice Rady 89/391/EHS zo dňa 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci), pričom zároveň namietal, že rozhodnutie Súdného dvora C 429/09 sa týka „mestského hasiča“ a preto ho nie je možné považovať za smerodajné, resp., že Smernica sa na žalobcu nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože to neumožňuje charakter vykonávaných činností a rozvrh služobného času, keď činnosť žalobcu patrí medzi odvetvia a činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej obrany. Odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie pri právnom posúdení veci aj v znení Smernice správne pri rozhodovaní vychádzal aj z príslušnej judikatúry Súdného dvora, pretože súd je povinný plne uplatňovať výklad práva únie, ktorý Súdny dvor podal (viď rozsudok C-261/2021 zo dňa 7. júla 2022). Žalovaný sa bráni v rovine všeobecnej polemiky so závermi súdu prvej inštancie, bez dopadu na závažnosť rozhodnutí Súdného dvora, od ktorých niet dôvodu sa odchýliť, vzhľadom na obdobné skutkové okolnosti prípadu. Súdny dvor rozhodol, že čl. 6 písm. b) Smernice má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Súdny dvor rozhodol, že Smernica sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne, pričom nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným, a to aj v prípade, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám; na účely Smernice pojem pracovníka nemôže byť vykladaný rôzne podľa právnych predpisov toho ktorého štátu, ktorý je členským štátom Európskej únie, ale má autonómny význam vlastný právu únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže

mať žiaden dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva únie. Znamená to teda, že skutočnosť, či niekto je podľa vnútroštátneho práva dobrovoľným hasičom alebo profesionálnym hasičom, nie je vo vzťahu k posudzovaniu charakteristiky pracovníka relevantná, a na takéhoto pracovníka sa vzťahujú ustanovenia Smernice (rozsudky C-397/01 až C-403/01, C-429/09, C-518/15). Vzhľadom už na vyššie uvedené je preto nedôvodná odvolacia námietka žalovaného, že Smernica sa nevzťahuje na žalobcu ako hasiča a bez právneho významu je skutočnosť, či hasič plní svoje úlohy v pracovnom, resp. služobnom pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. Čl. 6 písm. b) Smernice predstavuje v rozsahu v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke, alebo akémukoľvek obmedzeniu a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudok C-429/09 vo veci F. body 33. až 35.). Členské štáty teda nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice tak, aby uplatnenie z neho plynúceho nároku viazali na nejakú podmienku, alebo určitým spôsobom obmedzovali (C-397/01 bod 99., C-429/09 body 35. a 52.). Súdny dvor judikoval, a to opakovane, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01 bod 95.) a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (rozsudok C-437/08 bod 27.). Súdny dvor osobitne v prípade hasičov potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený Smernicou (rozsudok C-429/09, C-52/04). Z dôvodu, že žalobca počas výkonu služobnej pohotovosti musí byť k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, t. j. v mieste výkonu práce, celý čas služobnej pohotovosti je potom potrebné započítať do pracovného času žalobcu, pričom skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada v zmysle § 122 ods. 1 ZoHaZZ nemá vplyv na porušenie článku 6 písm. b) Smernice. Námietka žalovaného, že Smernica sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je preto z vyššie uvedených dôvodov nedôvodná. Odvolací súd poukazuje na to, že aj z aktuálnej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v prípade, ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa vzťahuje na pracovníka vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas pohotovosti sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje a venovať tento čas svojim vlastným záujmom predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka (rozsudky vo veci C-214/20, C-580/19, C-344/19).

13. Vo vzťahu k nároku na náhradu škody pokiaľ žalovaný v podanom odvolaní uvádza, že článok 17 ods. 1 Smernice umožňuje členským štátom, aby sa odchyľili od uplatňovania tohto článku za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany, bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej obrany (ako je v súdnej veci), odvolací súd uvádza, že túto odvolaciu námietku nemožno považovať za dôvodnú, pričom odvolací súd sa v plnom rozsahu zhoduje s názorom súdu prvej inštancie vo vzťahu k tejto námietke, ktorý názor súdu prvej inštancie tento podrobne odôvodnil, pričom správne súd prvej inštancie vyslovil záver, že hoci v článku 17 Smernice bola daná možnosť členským štátom odchyliť sa za určitých podmienok od jednotlivých ustanovení smernice podľa článku 17 ods. 3 písm. b) Smernice, v ktorej je uvedené, že v súlade odstavcom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky len od článkov 3,4,5,8 a 16, avšak odchýlku od článku 2 alebo 6 Smernica nepripúšťa. Súd prvej inštancie zároveň správne poukázal na to, že ZoHaZZ v prílohe č. 4, bod 6 preberá Smernicu, a preto dospel aj k správnejmu záveru, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice.

14. Pokiaľ žalovaný namietal, že žalobca žiadnym spôsobom neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody, pričom veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný, odvolací súd uvádza, že zo žaloby ako aj z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je nepochybne zrejmé, že žalobca uplatnil nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) z dôvodu, že u žalobcu došlo v príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (článok 40 Ústavy SR) z dôvodu, že účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia

Smernice zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania, alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 Ústavy SR), pretože reálne musel odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle Smernice a musel tráviť čas v práci, prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať rodine, záľubám, resp. iných aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Je tiež zrejmé, že výšku nároku žalobca odvodil od počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a neboli mu započítané do služobného času. Žalobca si žalobou neuplatnil nemajetkovú ujmu podľa počtu odpracovaných hodín nad limit 48 hodín týždenne, pričom za primeranú náhradu označil žalobca finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon o hasičskom a záchrannom zbore pri nariadenej služobnej povinnosti podľa § 122 ods. 2 písm. a) citovaného zákona.

15. Súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru ohľadom splnenia predpokladov zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi porušením práva únie, pričom predmetné predpoklady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva únie vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora. Podľa judikatúry Súdneho dvora štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva únie, ak porušená norma práva únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám, alebo zakladá povinnosti pre členský štát, porušenie práva únie je dostatočne závažné a medzi porušením práva únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť s tým, že o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd. Odvolací súd je v súlade s názorom súdu prvej inštancie toho názoru, že v súdnej veci boli predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi v dôsledku porušenia práva únie splnené. Odvolací súd uvádza, že článok 6 písm. b/ Smernice priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Toto ustanovenie Smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ustanovenie článku 6 písm. b/ Smernice nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov presiahol 48 hodín, keď do pracovného času sa v rozpore s čl. 2 ods. 1 Smernice žalobcovi nezapočítava čas služobnej pohotovosti, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, a to listinnými dokladmi, ktoré boli vypracované zamestnávateľom žalobcu, že za sporné obdobie, ktoré je predmetom sporu, opakovane dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu presahoval hranicu 48 hodín, na čo poukázal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Zároveň je splnená aj podmienka porušenia práva únie dostatočne závažným spôsobom, keďže porušenie článku 6 písm. b/ Smernice vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora (rozsudok C-429/09). Splnená je aj podmienka príčinnej súvislosti medzi porušením práva únie členským štátom a vznikom ujmy u jednotlivca, keď v príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy), a to v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia v zmysle článku 40 Ústavy SR a tiež v dôsledku zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život v zmysle článku 19 ods. 2 Ústavy SR, keďže žalobca reálne musel odpracovať viac ako bol povinný v zmysle Smernice, a to na úkor svojich blízkych ako aj seba, pričom musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať rodine, priateľom, svojim záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s pracovným zaradením žalobcu.

16. Nie je dôvodná ani odvolacia námietka žalovaného, že medzi porušením práva únie a vznikom škody žalobcu nie je príčinná súvislosť z dôvodu, že žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práva a nepožiadali ho o náhradu škody, a teda nevyvinul primerané úsilie na zamedzenie vzniku škody. Odvolací súd uvádza, že na postavenie žalobcu ako hasiča sa vzťahuje judikatúra Súdneho dvora (rozsudky C-429/09 a C-445/06), z ktorej judikatúry vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať, výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva únie by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody založené na porušení práva únie museli byť zamietnuté alebo čiastočne zamietnuté iba z dôvodu, že sa jednotlivci nedomáhali práva, ktoré im priznáva právo únie, a ktoré im vnútroštátny zákon odoprel. Pracovníka je potrebné považovať za slabšiu stranu v rámci pracovnoprávneho vzťahu, takže je nutné zabrániť tomu, aby ho mal zamestnávateľ možnosť v jeho právach obmedzovať, vzhľadom na toto

slabšie postavenie, môže byť takýto pracovník odradený od otvoreného uplatňovania svojich práv voči zamestnávateľovi, keďže uplatňovanie týchto práv ho môže vystaviť opatreniam zamestnávateľa, ktoré môžu mať vplyv na pracovnoprávny vzťah v neprospech tohto pracovníka. Vo veci ako je vec tohto súdneho sporu, ktorá sa týka porušenia ustanovenia práva únie s priamym účinkom zo strany zamestnávateľa, vyžadovanie splnenia podmienky, aby dotknutí pracovníci najprv požiadali svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania práva únie na účely získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku tohto porušenia by malo za následok, že orgánom dotknutého členského štátu by sa umožnilo, aby bola povinnosť dbať o dodržiavanie takýchto noriem systematicky prenášaná na jednotlivca, čím sa týmto orgánom môže umožniť, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňaté z ich dodržiavania; vyžadovanie takejto podmienky by potom znamenalo spochybňovanie práva na náhradu škody, ktorý má základ v právnom poriadku únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie bez toho, aby ju mohli preniesť na jednotlivcov. Článok 6 písm. b/ Smernice nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením, a preto za týchto podmienok správne dospel súd prvej inštancie k záveru, že nemožno považovať za primerané požadovať od žalobcu, ktorému vznikla škoda z dôvodu, že boli porušené jeho práva, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady tejto škody najprv vyvíjal iniciatívu vo vzťahu k svojmu zamestnávateľovi. Predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu vzniknutú žalobcovi boli splnené.

17. Odvolací súd uvádza, že Smernica neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Náhrada škody spôsobená jednotlivcovi (občanovi členského štátu EÚ) porušením práva únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv jednotlivca. Vnútroštátne právo členských štátov musí určiť, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektívnosti bolo stanovené, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a tiež definovať pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Právny poriadok SR tiež nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva únie. Ani zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci takúto právnu úpravu neobsahuje, preto súd prvej inštancie správne ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analogia podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka). Žalovaného odvolacia námietka, že žalobca nepreukázal spôsobenú ujmu nie je dôvodná, pretože z vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalobca v žalovanom období od 01.10.2020 do 30.06.2022 odpracoval celkovo 1792,51 h služobnej pohotovosti, ktoré mu v rozpore s čl. 2 ods. 1 Smernice neboli započítané do pracovného času a zároveň opakovane dochádzalo u žalobcu k prekračovaniu limitu 48-hodinového týždenného služobného odpracovaného času. Žalobca na preukázanie svojho tvrdenia o počte odpracovaných hodín predložil doklady od svojho zamestnávateľa, ktoré žalovaný relevantným spôsobom nespochybnil a nenavrhol vykonať žiadne dokazovanie. Súd prvej inštancie správne (vychádzajúc z výpovede žalobcu, z rozpisu jeho pracovnej pohotovosti z evidencie dochádzky za žalované obdobie a z obsahu výplatných pások žalobcu za obdobie október 2020 až jún 2022) dospel k názoru, že pri určení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročeniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období, a v príčinnej súvislosti s porušovaním čl. 2 a čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES dlhodobo dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu, a to práva na ochranu zdravia, bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci, práva na súkromný a rodinný život. V dôsledku nerešpektovania smernice pri rozvrhovaní pracovného času žalobcu, tento prišiel o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak mohol venovať rozvíjaniu osobných, rodinných a priateľských aktivít, fyzickej, psychickej relaxácii, čím možno konštatovať aj zásah do osobnostných práv žalobcu. Rovnako správne súd prvej inštancie ustálil, že iba samotné konštatovanie porušenia práv by nesplnilo funkciu dostatočného zadosťučinenia s tým, že peňažná náhrada je spôsobilou formou odškodnenia vzniknutej ujmy.

18. Žalovaný v odvolaní namietal spôsob, akým žalobca vyčíslil nemajetkovú ujmu. Odvolací súd aj túto námietku považuje za nedôvodnú a uvádza k nej, že žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy v sume 4.247,86 Eur, ktorú vyčíslil ako súčet odpracovaných hodín služobnej povinnosti za obdobie od októbra 2020 do júna 2022 vrátane a rozdielu peňažnej náhrady vyplácanej za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ a náhrady za nariadenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 2 písm. a/ ZoHaZZ, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie výpoveďou v spojení s listinnými dôkazmi, ktoré má žalobca k dispozícii od svojho zamestnávateľa preukázal, tak ako to vyhodnotil súd prvej inštancie, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom

EÚ prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Žalobca sa domáhal náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil, a ktoré mu neboli započítané do služobného času (čo je rozpor s čl. 2 ods. 1 Smernice), nedomáhal sa nemajetkovej ujmy vyčíslenej za presný počet odpracovaných hodín nad limit 48 hodín týždenne. Z konania pred súdom prvej inštancie ako aj z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalovaný nerozporoval dôkazy predložené žalobcom ani výpočet času služobnej pohotovosti a správne preto súd prvej inštancie dospel k záveru o prekročení maximálneho týždenného pracovného času (nad 48 h) v žalovanom období. Odvolací súd osobitne k predmetnej námietke žalovaného dodáva, že základnou požiadavkou pri ustálení výšky nemajetkovej ujmy je zásada jej primeranosti k okolnostiam a následkom (intenzite) nezákonného zásahu do sféry poškodenej osoby. Pričom neexistuje paušálny vzorec výpočtu, resp. vyčíslenia nemajetkovej ujmy (nie je objektívne kvantifikovateľná), a preto sa spôsob ustálenia výšky nemajetkovej ujmy odvíja od konkrétnej povahy posudzovaného prípadu. V predmetnej veci išlo o zásah do osobnosti žalobcu spôsobený porušením maximálneho limitu týždenného pracovného času, keď do pracovného času, resp. služobného času žalobcu, neboli zahrnuté hodiny ním odpracovanej určenej a nariadenej pracovnej pohotovosti. Za posudzovaného stavu je tak podľa názoru odvolacieho súdu spôsob výpočtu ujmy žalobcom logicky a zákonne udržateľný, ktorý priamo a primerane reflektuje na nezákonnosť zásahu do jeho práv. S prihliadnutím aj na povahu zásahu do práva žalobcu, ako významného sociálneho práva únie, je možné výšku ujmy vyčíslenú žalobcom považovať za dostatočnú a primeranú, v súlade s judikatúrou Súdneho dvora. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že spôsob plánovania zmenných služieb a pohotovosti na pracovisku opakovane má za následok prekročenie maximálne prípustného rozsahu týždenného pracovného času podľa smernice 2003/88/ES z oddeleného vykazovania počtu odpracovaných hodín služobnej činnosti a pohotovosti na pracovisku, v mzdovom liste žalobcu je preukázané, že hodiny strávené na pracovisku počas určenej pracovnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. sa do služobného času žalobcu nezapočítavali, pričom ich započítaním do služobného pracovného času, keďže žalobca reálne strávil čas v mieste pracoviska aj počas služobnej pohotovosti, dochádzalo k prekročeniu maximálneho prípustného rozsahu týždenného pracovného času 48 hodín podľa uvedenej smernice ES.

19. Odvolací súd uvádza, že polemika žalovaného v podanom odvolaní, keď uvádza, že otáznym zostáva akú činnosť by chcel žalobca vykonávať v čase služobnej pohotovosti kedy musí byť prítomný na pracovisku, keď tento čas pripadá na nočné hodiny, ktoré každá fyzická osoba využíva na spanie a je objektívne (takmer) vylúčené, aby sa tento čas mohol využívať nejakou inou zmysluplnou činnosťou, prípadne ho plnohodnotne tráviť s rodinou, neobstojí. Námietka, že pokiaľ nie je nariadený služobný zákrok, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, s poukazom na to, že pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ vytvára podmienky na oddych zamestnanca a v čase služobnej pohotovosti sa preto od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť, a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, rovnako neobstojí, a to z dôvodu, že žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom, musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, a že má vytvorené podmienky na oddych, resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti, nenachádza sa, a teda je oddelený od svojho vlastného sociálneho, súkromného prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám, je z týchto dôvodov fakticky vylúčená. Dokonca aj čas pracovnej pohotovosti strávený v domácom prostredí, či na telefóne predstavuje pracovný čas, nakoľko zamestnanec musí byť zastihnuteľný a jeho sloboda pohybu a sloboda organizovania času je značne obmedzená. S ohľadom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že práva žalobcu vyplývajúce zo Smernice neboli štátom dodržiavané, pričom zároveň bolo pomerne dlhé obdobie porušované právo žalobcu na odpočinok, a to aj napriek tej skutočnosti, že žalobca v spoločnosti plní zodpovedné úlohy, a preto bolo dôležité, aby mal možnosť si po práci náležite odpočinúť. Z týchto dôvodov preto odvolací súd považuje nárok žalobcu za dôvodný a prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy za primeranú, a to aj v porovnaní s rozhodnutiami súdov v porovnateľných veciach (porovnaj rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/11/2022, sp. zn. 16Co/36/2022, sp. zn. 17Co/47/2022, sp. zn. 14Co/34/2022, sp. zn. 17Co/16/2022, sp. zn. 17Co/59/2022, sp. zn. 16Co/11/2022, sp. zn. 14Co/113/2023, sp. zn. 17Co/86/2023, sp. zn. 17Co/84/2023, 14Co/134/2023), pričom k porušeniu práv žalobcu dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti. Pokiaľ žalovaný v odvolaní s poukazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III.ÚS 288/2017 argumentuje, že všeobecné súdy

musia zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako, odvolací súd uvádza, že rešpektuje Ústavným súdom SR vyslovený názor a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou praxou rozhodol o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie aj v tejto veci, keď predmetom odvolacieho konania už boli skutkovo a právne totožné prípady náhrady nemajetkovej ujmy požadované príslušníkmi hasičského a záchranného zboru, prejednávané Okresným súdom Zvolen, resp. inými súdmi prvej inštancie. Až na jednu vec vedenú na Okresnom súde vo Zvolene pod sp. zn. 15C/16/2021 bolo žalobám vyhovieť v plnom rozsahu a odvolacím Krajským súdom v Banskej Bystrici boli žalobám vyhovujúce rozhodnutia potvrdené ako vecne správne (viď. aj rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici - viď. sp. zn. uvedené vyššie). Vo veci Okresného súdu Zvolen sp. zn. 8C/15/2021 Krajský súd v Banskej Bystrici zmenil jeho rozsudok rozsudkom sp. zn. 16Co/11/2022 a žalobe vyhovel.

20. Odvolací súd nesúhlasí ani s námietkou žalovaného, že v súdnej veci neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že žalobca sa mal domáhať upustenia od takéhoto zásahu od svojho zamestnávateľa, s poukazom na to, že žalobca sa domáha len finančného plnenia, ktoré má slúžiť len ako akási kompenzácia bez toho, aby tento údajný protiprávny stav bol do budúcnosti napravený. Súd prvej inštancie so zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené, a to právo na ochranu zdravia a právo na súkromie a okolnosti porušovania práva žalobcu správne dospel k záveru, že v súdnej veci sú splnené podmienky na aplikáciu § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, t. j. na priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Aj podľa názoru odvolacieho súdu vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, keď žalovaný ako členský štát EÚ neprijal opatrenia nevyhnutné za zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b) Smernice a zároveň za situácie, že do pracovného času nie sú zarátané nadčasy služobnej pohotovosti je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah, ktorým je štát namieste. Rovnako berúc do úvahy už vyššie uvedené neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a pod. Z formulácie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osobe v spoločnosti je len príkladmo uvedené, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom právna úprava v ust. § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka nevylučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie; týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia; peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nejavila ako postačujúca. Odvolací súd teda uvádza, že je v zhode s názorom súdu prvej inštancie, že žalobcovi ako fyzickej osobe vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Keďže nemajetkovú ujmu nie je možné nahradiť inak z dôvodu uplynutia času, berúc do úvahy špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie tohto zásahu, nie je primerané porovnávanie s inými obdobnými prípadmi zásahov, ako to namietal žalovaný v podanom odvolaní. Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje ani náhrady priznané v prípadoch zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny a ani neprevyšuje náhrady priznané obetiam trestných činov. K námietke žalovaného o tom, že výška nemajetkovej ujmy by nemala byť vyššia ako náhrady priznané obetiam trestných činov, odvolací súd osobitne uvádza, že v predmetnej veci nejde o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy majúci svoj základ v zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorý v ustanovení § 17 explicitne reflektuje na potrebu rešpektovania výšky náhrad priznávaných obetiam trestných činov, a preto je aj v tomto smere odvolacia námietka žalovaného nedôvodná (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 273/2021). Odvolací súd považuje výšku nemajetkovej ujmy primeranú k závažnosti nezákonného zásahu, spočívajúc v obmedzení žalobcu slobodne nakladať s voľným časom a organizovať sociálny a rodinný život a rovnako považuje odvolací súd výšku nemajetkovej ujmy primeranú k okolnostiam za ktorých k zásahu došlo, spočívajúc v dlhodobom časovom horizonte, v rámci ktorého dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu. Zároveň neobstojí ani argumentácia žalovaného, že nemôže byť stranou sporu, nakoľko povaha nároku žalobcu má „mzdový“ charakter.

21. Odvolací súd poukazuje na to, že žalovaný mal možnosť preveriť správnosť úvah súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v skutkovo a právne totožnej veci vedenej na Okresnom súde vo Zvolene pod sp.

zn. 8C/15/2021 a na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 16Co/11/2022 v rámci dovolacieho konania začatého z podnetu žalovaného, ktorý podal dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/11/2022; nestalo sa tak len z dôvodu, že žalovaný vzal dovolanie späť a Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 9CdoPr/7/2023 zo dňa 27.09.2023 dovolacie konanie zastavil.

22. Odvolací súd poukazujúc už na vyššie uvedené, odvolacie námietky žalovaného nepovažoval za dôvodné.

23. Ako výrok závislý odvolací súd preskúmal i druhý výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd rozhodne o ich výške. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetom žalobou uplatňovaného nároku bola nemajetková ujma žalobcom vyčíslená sumou 4.247,86 Eur a žalobca bol v celom rozsahu úspešný, keď súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4.247,86 Eur, súd prvej inštancie rozhodol podľa správnych ustanovení CSP, a tieto aj správne aplikoval. Odvolací súd z dôvodu vecnej správnosti potvrdil i závislý výrok o náhrade trov prvoinštančného konania.

24. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní iniciovanom odvolaním žalovaného tento nebol úspešný ani sčasti, keď odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu vecnej správnosti potvrdil. Celý procesný úspech v odvolacom konaní tak prináleží žalobcovi, ktorý sa k odvolaniu žalovaného i vyjadroval, a to prostredníctvom právneho zástupcu. V súvislosti s odvolacím konaním tak žalobcovi trovy preukázateľne vznikli. S poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 CSP odvolací súd uložil žalovanému, ako procesne neúspešnej strane sporu v odvolacom konaní, povinnosť nahradiť žalobcovi trovy vzniknuté v súvislosti s odvolacím konaním v rozsahu 100 % v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o výške trov.

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).